

**Ethno-
Medizinisches
Zentrum e.V.**

Hastane ya da doktor yanlış tedavi uygularsa – Ne yapmalı?

Deutscher Titel:
Falsch behandelt beim Arzt oder im Krankenhaus –
Was tun?

Hastane ya da doktor yanlış tedavi uygularsa – Ne yapmalı?

Hastalandınız ve sağlığınıza kavuşacağınız ümidiyle doktora ya da hastaneye gittiniz. İyileşeceğinizi, ağrılarınızın sızılarınızın biteceğini, hemen afiyete kavuşacağınızı, gücünüzün kuvvetinizin geri geleceğini beklemiştiniz. Ama ne oldu: Yapılan tedavi işe yaramadı, tam tersine her şey eskisinden de kötüye gitti. Hayal kırıklığına uğradınız, ümitleriniz suya düştü, kendinizi aldatılmış ve umutsuz hissediyorsunuz. Belki doktorunuz bir hata yaptı, belki de sizi muhtemel riskler konusunda yeterince aydınlatmadı. Öyle bir duruma düştünüz ki, mesela yeniden ameliyat gerekiyor, ya da uğradığınız zarar giderilmemiş durumda, yahut diyelim ki uzun süre ağrı sızı çektiniz ve korku içinde yaşadınız, yahut da uzayan sağlık sorunları yüzünden kazanacağınız paradan oldunuz, hatta sürekli olarak bir başkasının yardımına muhtaç duruma düştünüz; bu durumlarda akla hemen şu soru gelir: “Acaba bir tazminat durumu söz konusu mu?” Durumu aydınlatmaktaki maksadınız, sadece başka hastaları uyarmak istemeniz de olabilir; sizin başınıza gelenlerin diğer insanların başına da gelmesini önlemek, sağlık hizmetlerinin kalitesini yükseltmek, işlerin daha iyiye gitmesini sağlayarak hiç değilse ilerde tekrar doktora ya da hastaneye gittiğinizde aynı şeylerin olmasına mani olmak da istiyor olabilirsiniz.

Ama dikkat: Sırf eski sağlığınıza kavuşamadınız, ya da ağrılarınız sancılarınız hala devam ediyor diye mutlaka doktorunuz hata yapmıştır denemez. Hemen doktorları suçlar ve mahkemeye koşarsanız, bu davranışınız hem bir sürü gereksiz masrafa hem de sınırlarınızın bozulmasına yol açabilir. Bu kılavuzla size nasıl bir yol tutabileceğinizi göstermeyi amaçlıyoruz; takip edebileceğiniz çeşitli yolları ayrıntılarıyla tarif ederek, size uygun olanı seçmenize yardımcı olmak istiyoruz. Bu kılavuzda verilen bilgilerden sonra da, kendinizi yeterince bilgilenmiş hissetmiyorsanız başka kaynaklara başvurabilir, İnternet üzerinden bilgi edinebilir, Hasta Danışma Masasına (Almancada “Patientenberatungsstelle” deniyor) danışabilir ya da hasta-doktorun sorumluluğuyla hekim ile hasta arasındaki ilişkinin hukuki mahiyeti ile ilgili konularda (doktor sorumluluğu mevzuatının Almancası: “Arzthaftungsrecht”) deneyimli bir avukatla görüşebilirsiniz.

Hangi yollar var?

- *Hatalı tedavi için mali bir karşılık yani para mı talep etmek istiyorsunuz? (Maddi veya manevi tazminat). O zaman izleyeceğiniz yol, aşağıda açıkladığımız gibi, ya sizin dava açacağınız bir “hukuk mahkemesine” (Zivilgericht) gitmek ya da mahkeme dışı hak arama yollarına başvurmak olacaktır. (Bu konuyla ilgili olarak 1-3 numaralı bölümleri okuyun.)*
- *Doktorun tutumu yüzünden uyarılmasını ya da cezalandırılmasını mı istiyorsunuz? O zaman önünüzde gene iki yol var: ya şikayette bulunarak bir ceza davası açılması yolunu seçeceksiniz ya da meslek örgütlerine şikayette bulunacaksınız (doktorların da bağlı olduğu sağlıkçıların meslek odaları “Heilberufekammer” bu işte yetkilidir). Bu yollardan her ikisinde de şikayet dilekçenizi verdikten sonra konuyu ilgili kurumlar takip edecektir; şikayetiniz üzerine savcılık ya da tabipler odası soruşturmayı sürdürecektir. (4 Numaralı başlıklı bölümü okuyun).*

1. Maddi, manevi tazminat

Maddi tazminat hakkı doğması için üç şartın birden yerine gelmesi gerekir (bunlardan sadece birinin veya ikisinin varolması yeterli değildir). Maddi tazminat için şartlar oluşmuşsa, isterseniz haklarınızı aramak üzere mahkeme dışı yolları deneyebilir, isterseniz de hukuk mahkemesinde dava açma yoluna gidebilirsiniz.

Birinci şart: Doktorun görevini ihlal etmesi ve suçlu olması

Doktorun görev ihlali ve suçlu durumda olması ne demektir? Bir doktorun herhangi bir tıbbi müdahaleden önce sizin *rızanızı* alması ve mesleğinin gereklerini *özenle* yerine getirmesi beklenir. Bu sorumluluklarından birini ihmal eden doktor suçlu duruma düşer. Böyle bir durumda ise, *yanlış tedavi* mi *hastayı bilgilendirme hatası* mı yapıldığına bakmak gerekir.

Hukuk *hatalı tedaviyi* suç olarak tanımlar; yani kasıtlı olarak ya da ihmal sonucu, tıp biliminin genel kabul görmüş temel kurallarına ters hareket etmek olarak değerlendirir. Kasıt, eğer doktor yanlış tedaviyi ve sağlığınıza zarar vermeyi isteyerek gerçekleştirmişse söz konusudur, tabii böyle birşeyin olabileceğini düşünmek için bir neden yoktur. İhmal deyince, doktorun gereken özeni göstermeyip işi savsaklaması anlaşılır; gerek savsaklama yüzünden yanlış tedavi uygulanması, gerekse kuralların gerektirdiği tedavi yöntemlerinin uygulanmamış olması ihmal durumuna girer.

Hastayı gerektiği gibi bilgilendirmeme de bir görev ihhalidir. Hiç bir doktor hastasının rızası olmadan hiç bir tedaviyi uygulayamaz. Acil durumlarda, yani hastaya müdahale edilmediği takdirde hayati tehlike söz konusuysa, hasta kendine gelip bilinci açıldığında doktor uyguladığı tedavi hakkında hastasını sonradan da olsa yine bilgilendirmek, durumu kendisine açıklamak zorundadır.

Ne demek istediğimizi **örneklerle** açıklayacak olursak:

- *Bir ilacın dikkatsizlik sonucu daha yüksek dozda verilmesi yahut bir başka ilaçla karışması.*
- *Toplar damara verilmesi gereken bir ilacın atar damara verilmesi.*
- *Hastaya narkoz uygulamasını yeterli deneyimi olmayan asistan doktorun yapması.*
- *Bir psikoterapistin terapi sürecini uygun biçimde tamamlamadan seanslara son vermesi.*
- *Dış hekiminizin dikkatsizlik sonucu sağlam dişinizi çekmesi.*

Esas tedaviye geçmeden önce yapılan hatalar da (sağlık durumuyla ilgili yanlış bilgiler elde edilmesi ve yanlış teşhis) yanlış tedaviye girer.

Hastane ya da doktor yanlış tedavi uygularsa – Ne yapmalı?

Yine örnekler verelim:

- *Bir doktorun, durumun aciliyetini bilmesine rağmen hastayı evde ziyareti ihmal etmesi.*
- *Kanser şüphesi durumunda, bu şüpheyi doğrulayacak ya da ortadan kaldıracak olan biyopsi (doku incelemesi) istenmemiş olması.*
- *Net bir röntgen filminin yanlış değerlendirilmesi ve bu yüzden hastanın uzman doktora sevk edilmemiş olması.*
- *Bakteriyel bir enfeksiyonun viral bir enfeksiyon sanılarak tedavi uygulanması.*

Her tıbbi müdahale risk içerir; doktorunuz görevini gayet özenli yapsa da önleyemeyeceği riskler vardır ve bu riskler hakkında sizi bilgilendirmesi gerekir. Eğer bu tür bir risk gerçekleşmişse ve doktorunuzun bu ihtimal konusunda sizi önceden uarmakta kusuru varsa –hiç bir tedavi hatası olmasa bile– maddi ve manevi tazminat hakkınızın şartlarından biri doğmuş demektir.

İkinci şart: Gerçek sebebin belirlenmesi (Sebep sonuç ilişkisi)

Her bilgilendirme ihmali ya da yanlış tedavi otomatik olarak maddi ve manevi tazminat hakkı doğurmaz. Sağlığınızın bozulmasının gerçek sebebi önemlidir; tedavi sonrası sağlığınız bozulmuşsa, bunun sebebinin, doktorunuzun hatalı tedavi uygulaması ya da size durumunuzu yanlış, eksik açıklaması yahut rızanızı almaması yüzünden olduğu, kesinliğe yakın bir şekilde belli olmalıdır.

Burada da örnekler verelim:

- *Röntgen filmi doğru değerlendirilmiş olsaydı ve hasta hemen uzman doktora sevk edilmiş olsaydı, doğru tedaviye daha erken başlanmış olurdu.*
- *Anestezi doktoru yeterince deneyimli olsaydı karşılaşılan komplikasyonla kolayca başa çıkabilirdi. Ama yeterli deneyimi olan bir anesteziistin de başa çıkamayacağı bir komplikasyon söz konusu olduğunda **sebep-sonuç ilişkisi** doğmamış olur.*

Hastanın sağlığının bozulmasıyla yanlış tedavi arasındaki sebep-sonuç ilişkisini ispatlamak genelde son derece zor hatta neredeyse imkansızdır. Çünkü uğranılan zarar ve hasarın pek çok nedeni olabilir; örneğin başka hastalıklar. Çoğu zaman gerçek sebebi ancak tıp uzmanları belirleyebilir.

Üçüncü şart: Zarar meydana gelmesi

Ayrıca bedensel hasara yol açan sebebin hastaya *zarar* vermiş olması gerekir:

- ◆ Maddi ya da parasal zararlar: Örneğin ortaya daha sonra tedavi veya rehabilitasyon uygulanması gereğinin ortaya çıkması, kıdem kaybı (kıdem hakkının yitirilmesi ya da azalması), bakım masrafları çıkması, evde bakıma ve yardımcıya muhtaç olma

durumu, daha uzun süreli tedavi veya tamamlayıcı tedavi yüzünden ortaya çıkan yol masrafları, avukat ücreti v.s. Bu tür maddi zararların telafisi için *maddi tazminat* talep edilebilir.

- ◆ Maddi olmayan, yani parayla karşılanamayacak zararlar: Örneğin kalıcı bir bedensel hasar, çekilen bedensel ya da ruhsal acılar, yaşam kalitesinde düşme v.s. Maddi olmayan zararları telafi etmek üzere de manevi tazminat hakkınız vardır. Bu tazminat bedelinin ne kadar olacağı genelde emsal mahkeme kararlarına göre belirlenir.

Gerek maddi gerekse manevi tazminatın bedeli, toplu olarak bir seferde ödenebileceği gibi, emekli maaşı şeklinde ödenmesine de karar verilebilir.

Sorumlu kim?

Eğer muayenehanesi olan bir doktor tarafından tedavi edilmiş iseniz "talebinizin muhatabı" bu doktordur, dolayısıyla talebinizi yöneltmeniz gereken ilk kişi de bu doktordur. Bir hastanede tedavi gördüyseniz iş biraz daha karışıktır: Bazı durumlarda muhatabınız, hastanenin bağlı olduğu kurum ya da kuruluştur (örneğin devlet, eyalet, kilise ya da bir şirket). Başka durumlarda doğrudan size tedaviyi uygulayan doktordur; bilhassa hastane kadrosuna dahil olmayan yani kendi muayenehanesi olup da hastalarını bir hastaneye yatırarak ve hastanenin donanımını kullanarak tedavi eden bir doktora ("Belegartz" diye tabir edilen durum). Bazı durumlardaysa hem tedaviyi uygulayan doktor hem hastane birlikte sorumlu durumdadır. Tereddüde düştüğünüz, emin olamadığınız hallerde bir uzmana danışın.

İspat yükümlülüğü, kolaylaştırıcı şartlar ve aksini ispat yükümlülüğü

Hatalı tedavi edildiğinizden şüpheleniyorsanız bunu *siz* ispat etmek zorundasınız; yani doktorun görevini doğru şekilde yerine getirmediğini, bu yüzden bedensel hasar ve zarar gördüğünüzü siz ispatlamak mecburiyetindediniz. Bilgilendirme ihmali varsa, o zaman doktorun size uygun biçimde ve gerektiği kadar bilgi verdiğini veya sizin bir açıklama istemediğinizi ispatlaması gerekmektedir. Ama bu durumda yine sizin, tedaviden ötürü bedensel bir zarara uğradığınızı kanıtlamanız icap eder. Ama tazminat hakkının doğması için bu da yetmez. Tedavinin riskleri hakkında doğru şekilde bilgilendirilmiş olsaydınız, bu tedaviyi onaylamaktan vazgeçeceğinizi, en azından kararsız durumda kalabileceğinizi göstermeniz gerekir.

Bu tür durumu açıklıkla göstermek pek kolay değildir: Mesela insan bir estetik ameliyatından doğacak tehlikeleri tam olarak bilse belki böyle ameliyattan vazgeçme kararı verebilir. Ama hayati tehlikeyle karşı karşıya olan birinin durumu farklıdır; böyle durumlarda hastanın tedaviye bağlı riskler yüzünden bu tedaviden vazgeçmesi pek beklenemeyeceği için, "riskleri bilsem buna izin vermezdim" iddiasını inandırıcı kılmak kolay değildir.

Hastane ya da doktor yanlış tedavi uygularsa – Ne yapmalı?

Son adım olarak da, hasta olarak maruz kaldığınız bedensel hasarların parasal olarak sizi zarara uğrattığına veya yaşam kalitenizde düşüşe *neden olduğunu* yine sizin ispatlamanız gerekmektedir.

İddianızı ispat yükümlülüğü hukuk mahkemesi tarafından belli şartlarda kolaylaştırılabilir veya ispat yükümlülüğü karşı tarafa yüklenebilir. Doktorunuzun tedavi standartlarına çok aykırı bir uygulamada bulunduğu ya da gerekli belgeleri ihmal ettiği için "ağır" (kaba) bir tedavi kusuru işlediği açıkça görülüyorsa bu yönde bir karar verilebilir; ve doktorunuz sizin gördüğünüz bedensel hasarda bir kusuru olmadığını kendisi ispat etmek mecburiyetindedir (aksini ispat yükümlülüğü). Bu konuda daha fazla derine inmeyeceğiz; burada verilen bilgiler size yeterli görünmüyorsa bir avukata ya da hasta danışma masasına (Patientenberatungsstelle) başvurun.

Zaman aşımı

Zaman aşımı hak talebinde bulunabileceğiniz zaman dilimidir. Bu süre içinde girişimde bulunmazsanız haklı bile olsanız başvurunuz geçersiz olacaktır. Maddi ve manevi tazminat için hak talebinde bulunma süresi hesaplanırken, yanlış tedavi yapıldığını ve sizi mağdur eden kişinin kim olduğunu öğrendiğiniz tarih esas alınır ve öğrendiğiniz yılın sonundan itibaren başlayan bu süre üç yıldır. Başvuru süresi toplamda yanlış tedaviden sonraki 30 yılı geçemez. Eğer mahkeme dışı hak arama yollarına başvurulmuşsa zaman aşımı süresi taraflardan biri görüşmelerden çekilene kadar işletilmez (beklemeye alınır). Aynı şey bir hakeme başvurulmuşsa veya mahkemede dava görülmeğe de söz konusudur.

Bir hastanın yanlış tedavi yapıldığını ve bundan kimin sorumlu olduğunu öğrendiği zamanı belirlemek çoğunlukla zordur. Bu noktada dikkatli olmak gerekir. Çünkü eğer yanlış tedaviden haberdar olabileceğiniz halde kendi ilgisizliğinizden dolayı bunun farkına varmadıysanız, durumu öğrenmenin mümkün olduğu tarihten itibaren zaman aşımı süresi işlemeye başlayabilir.

2. Başvuru için gerekli hazırlıklar

Hak talebinizi iyi bir şekilde yapmanız bakımından tedaviniz sırasında bir hasta günlüğü tutmanız çok iyi olur. Eğer böyle bir günlük tutmadıysanız, hastalık ve tedaviniz sırasında olup bitenleri tarih sırasına göre ve maddeler halinde alt alta yazın. Daha sonra sizinle ilgili hasta belgelerini inceleyin ve bir kopyasını çıkarın.

Hastalığın ve tedavinin seyriyle ilgili kayıtlar

Hastalığınızın ve tedavinizin nasıl bir seyir izlediğini hatırlamaya çalışmanız ve bu hatırladıklarınızı kağıda geçirmeniz hafızanızı canlandırmaya yarar. Bazı nedenlerle bu gayet önemlidir:

- *Hastalığınızın nasıl bir seyir izlediğini başka doktorlara, hasta danışma masasına veya bir avukata kısaca aktarmanız gerekir;*
- *hak talebinizi kabul ettirmeniz yıllar boyu sürebilir ve ayrıntıları her geçen gün daha zor hatırlarsınız.*

Tuttuğunuz kayıtlar aşağıdaki sorulara açıklık getirmeli ve şu noktaları ortaya koymalı:

- ◆ Hastalığınız nasıl ortaya çıktı ve nasıl bir seyir izledi?
- ◆ Doktorunuz ve yardımcıları size değişiklikler hakkında ne kadar ayrıntılı bilgi verdiler?
- ◆ Tedavi nasıl bir süreç izledi?
- ◆ Doktorunuz tedaviniz hakkında özellikle de yanlış tedavi ihtimaliyle ilgili olarak hangi açıklamaları yaptı?
- ◆ Başka doktorlar ya da yardımcı personel tedaviniz, özellikle de yanlış tedavi konusunda hangi yorumlarda bulundular?
- ◆ Tedavinizin şu veya bu aşamasına tanıklık edebilecek akrabalarınız, dostlarınız ya da aynı yerdeki başka hastalar var mı?
- ◆ Bu tanıklarınız da hastalığınızın seyri ve tedaviyle ilgili hatırladıklarını maddeler halinde yazarlarsa, ilerde unutmaları önlenmiş olur.

Hasta dosyasını görme hakkı

Doktorlar ve hastaneler hasta dosyalarını 10-15 yıl boyunca saklamak zorundadır. Sizin için tutulan hasta dosyasını ilke olarak istediğiniz her an görebilirsiniz (yani bunun için doktorunuzu şikayet etmek gibi bir amacınız olması gerekmiyor). Bu dosyada örneğin tıbbi müdahale raporu, bakım raporu, verilen ilaçlar ve tedaviniz için ne gibi önlemler alındığına dair bilgiler, vücut ısınızın grafiği (yani ateşinizin ölçümleri), EEG, EKG sonuçları, röntgen filmlerinizi ve aynı zamanda doktorun sizin için tuttuğu izleme raporu (ya da kayıtlar bilgisayarla tutuluyorsa yazıcı çıktısı) bulunur.

Hasta dosyasında doktorun yazmış olabileceği kişisel yorumlar ve sizinle ve yakınlarınızla (veya doğrudan sizinle ilgili olmayan kişilerle) ilgili izlenimlerini gösteren özel notlarını görme hakkınız yoktur.

Hastane ya da doktor yanlış tedavi uygularsa – Ne yapmalı?

Dosyada bu tür notlar varsa doktor dosyayı size verirken veya fotokopisini çekerken bu yerleri kapatabilir.

Bir hastanın ölümünden sonra yakınlarının da, eğer yanlış tedaviden şüphe duyuyorlarsa, varis olarak hak talebinde bulunmak üzere hasta dosyasını görme hakları vardır.

Eğer psikiyatrik ya da psikolojik tedavi görüyorsanız, hasta dosyanız bazı istisnai durumlarda size gösterilmeyebilir. Dosyayı görmeyiz engellenmesi için doktorunuzun şu türden noktaları ortaya koyması gerekir:

- *dosyanın görülmesinin tedaviye olumsuz etki edeceği endişesi varsa;*
- *ya da sizinle terapistiniz arasındaki güven ilişkisinde olumsuz etkileri olabileceği endişesi varsa;*
- *yahut da üçüncü şahısların (sizin ve terapistinizin dışındaki kimselerin) gizlilik haklarının zarar göreceği endişesi varsa.*

Belli belgeleri görme ve inceleme hakkınız olduğu gibi bu kopyalarının çıkarılarak size verilmesini isteme hakkınız da vardır; yalnız bu kopyalar için çoğunlukla bir bedel ödemeniz gerekir. Kopyalama bedeli olarak doktor sizden sayfa başına en fazla 0,50 Euro isteyebilir.

Doktor ve hastanenin bağlı olduğu kuruluşa karşı bilgi edinme hakkınızı kullanmak üzere girişimde bulunduğunuzda bazı zorluklarla karşılaşabilirsiniz. İsteğinizi yerine getirilmesinde bazen pratik engeller çıkabilir karşınıza. Hasta dosyanızı, ya da belge kopyalarını sözlü olarak istediğinizde sonuç alamayabilirsiniz. Bu nedenle bir dilekçe yazıp vermek daha etkili olur.

Örnek dilekçe 1:

Konu: Tedavim/Hastanede yatışım

Sayın (İsim yazılacak),

Aşağıda belirtilen tıbbi belgelerin kopyalarının tarafıma verilmesini arz ve rica ederim.

[*Tarih belirtmekte yarar var:*] (*Tarih*)'den (*Tarih*)'e kadar ve genel şartlara uygun olarak. Lütfen bana gönderdiğiniz belgelerin eksiksiz ve doğruluğunu teyit edin.

(*Tarih ve imza*)

Dilekçe örneğinin Almancası

Betr. Meine Behandlung / mein stationärer Aufenthalt

Sehr geehrte/r (*Name*),

Ich bitte Sie um die Übersendung von Kopien Ihrer mich betreffenden ärztlichen Aufzeichnungen

[(*evtl. dazufügen:*) für die Zeit von (*Datum*) bis (*Datum*)] zu den üblichen Bedingungen. Bitte bestätigen Sie mir die Richtigkeit und Vollständigkeit der übersandten Unterlagen.

(*Datum, Unterschrift*)

Örnek dilekçe 2:

Konu: Tedavim/Hastanede yatışım

Sayın (*İsim yazılacak*),

.././... tarihli dilekçemle benimle ilgili tıbbi raporun nüshalarının kopyasını istemiştim. Ne yazık ki şu ana kadar sizden bir yanıt alamadım. Benimle ilgili .././... ile .././... tarihleri arasında kayıtların tarafıma (*Tarih*) tarihine kadar iletilmesini tekrar rica ediyorum. [(*Şunu da ekleyebilirsiniz*): Aksi takdirde haklarımı aramak üzere avukat/mahkeme aracılığına başvuracağımı bilmenizi isterim.]

(*Tarih ve imza*)

Dilekçe örneğinin Almancası

Betr. Meine Behandlung / mein stationärer Aufenthalt

Sehr geehrte/r (*Name*),

mit Schreiben vom (*Datum*) hatte ich Sie um die Herausgabe von Kopien Ihrer mich betreffenden ärztlichen Aufzeichnungen [(*ggf.:*) für die Zeit von (*Datum*) bis (*Datum*)] zu den üblichen Bedingungen gebeten. Leider habe ich seitdem nichts von Ihnen gehört. Ich bitte Sie daher nochmals um die Übersendung der Unterlagen bis zum (*Datum*). [(*ggf. dazufügen:*) Nach erfolglosem Fristablauf werde ich anwaltliche/gerichtliche Hilfe in Anspruch nehmen.]

(*Datum, Unterschrift*)

Bir ay içinde yanıt almamışsanız, ikinci bir dilekçe yazıp 1 ila 3 hafta arasında bir mühlet içinde hasta raporunu veya kopyalarını alamadığınız takdirde belgeleri görmeyi veya kopyalarını mahkeme yoluyla isteyeceğinizi bildirin.

İkinci dilekçenize de yanıt verilmezse bilgi edinme hakkınızı mahkeme kanalıyla uygulatabilirsiniz. Bazı koşullarda, güvendiğiniz başka doktorun meslektaşlık ilişkileri sayesinde belgeleri temin edip size iletmesi daha kolay bir yol olabilir. Eğer bir ev doktorunuz varsa (örneğin bağlı olduğunuz sağlık sigortası böyle bir yapı öngörüyorsa) zaten sizle ilgili bütün tedavi kayıtlarının bu doktorda toplanması gerekmektedir. Bu durumda edinmek görmek istediğiniz evrakı ev doktorunuz aracılığıyla da sağlayabilirsiniz.

Hastane ya da doktor yanlış tedavi uygularsa – Ne yapmalı?

İkinci dilekçenizde gerektiğinde, hasta dosyanızı görme hakkınızla ilgili kanun maddelerini ve hukuki düzenlemeleri de hatırlatabilirsiniz:

- Medeni Kanun'un (Bürgerliches Gesetzbuch) 810. maddesi uyarınca (Almanca: nach § 810 BGB) hastanede hakkınızda tutulan sağlık belgelerini (hasta dosyası) görme hakkınız vardır; kanun bu hakkı şöyle tanımlar: Sizinle ilgili ve sizin adınıza "başkasının elinde tutulan belgeler".
- Pek çok mahkeme kararıyla hastanın kendi tedavisiyle ilgili belgeleri görmek istemesi, bu evrakın kopyalarının çıkarılması hasta hakları kapsamında onaylanmıştır (örneğin Yargıtay'ın (Bundesgerichtshof) 23.11.1982 tarihli kararı, Hukuk Bülteni (NJW) 1983, S. 328 ve Anayasa Mahkemesi'nin 16.9.1998 tarihli kararı – 1 BvR 1130/98).
- Hem Federal devlete hem de eyaletlere ait "Kişisel Verilerin Koruması Kanunları" da, ilgili kişilerin kendileri hakkında tutulan kayıtları görme hakkını düzenlemiştir.
- Röntgen filmlerinin verilmesi hakkı da bir mahkeme kararıyla teyit edilmiştir (Aachen Eyalet Mahkemesi'nin 16.10.1985 tarih ve 7 S 90/85 sayılı kararı).

Doktorun çektiği röntgen filmleri doktora aittir. Mahkeme kararlarına göre filmleri görmenizin sizin için önemi olduğunu ortaya koymanız ve doktorun filmlerin size teslimini reddetmek için geçerli bir nedeni olmadığı taktirde, bu filmlerin asıllarının size verilmesi gerekir. Doktorun röntgen filmlerini tedavide rol alan diğer bir meslektaşına daha sonra kendisinin göndereceğini ileri sürmesi, filmlerin size verilmesini reddetmek için geçerli bir neden değildir. Röntgen yönetmeliğinde de hastaya ait röntgen kayıtlarının, hastayı daha sonra muayene ya da tedavi eden doktor yahut dış hekimine gerekmesi durumunda fuzuli muayene tekrarına sebep olmamak için hastaya verileceği açıkça belirtilmiştir.

Hasta dosyanızı görüp inceleme imkanına kavuştunuz diyelim, artık (gerekliyse avukatınız ve tıp konusunda bir bilirkişiyle görüşerek) hak talebinizin kabul edilebilir bir şekilde sunulup sunulamayacağını aşağı yukarı tahmin edebilirsiniz. Bazen karmaşık bir tıbbi durumu açıklığa kavuşturabilmek üzere özel bir tıbbi rapor alınması gerekebilir (Aşağıya bakın). Ayrıca fazla paranız olmadığı için uzmana danışmaktan vazgeçmeniz gerekmez. Ya danışmanlık yardımı çerçevesinde bir avukat arayabilir ya da eğer varsa devlet hizmeti olan danışma masalarından birine yahut da bir tüketici merkezinin hasta danışma masasına başvurabilirsiniz. Ancak her halükarda başvuracağınız kişinin hasta hakları alanında hukuk formasyonundan geçmiş birisi olması gerekir.

Sağlık sigortasından bilgi edinme

Söz konusu hak talebinizi sürdürmenin bir sonuç getirip getirmeyeceğini tahmin edebilmek için tıp konusunda uzman bilgisine ihtiyacınız vardır; bu konuda size en faydalı olacak kurumların başında sağlık sigortanız gelir, çünkü sigortanın ve sizin hedefleriniz aynıdır. Geçmişte sağlık sigortaları genellikle "hazıra konan" pozisyonunda oluyorlardı. Hasta daha önce kendi çabasıyla ve masraf riskini göze alarak hak talebini sonuçlandırdıktan sonra sağlık sigortası devreye girip doktordan veya onun sigortasından ek

tedavilerin masraflarını talep etme yoluna gidiyordu. 1993 tarihli sağlık reformundan sonra durum değişti ve yanlış tedaviden dolayı sigorta hizmetlerini ilgilendiren bir hak talebinde bulunmanız durumunda sağlık sigortanızın sizi destekleme imkanı açılmış oldu.

Sosyal Güvenlik Kanunu V (5. Sozialgesetzbuch) Madde 66:

Yanlış tedavi durumunda sigortalının desteklenmesi

“Yanlış tedavi, sigorta hizmetlerinden yararlanarak tedavi görüldüğü bir durumda meydana geldiyse hastaların hak taleplerinde onlara destek olabilir; Kanunun Onuncu Bölümünün 116. Maddesinde öngörüldüğü gibi sağlık sigortasının karşılaması gereken durumlar bunun dışındadır.”

Kanunun yüklediği bu görevi sağlık sigortaları bugüne kadar çok farklı şekillerde yerine getirdi. Bazıları konuyu sadece yetkili bilirkişi komisyonuna veya Tabipler Odası'nın hakem kuruluna sevk etmekle yetindi (aşağıya bakın); başkaları yanlış tedavi ve eksik bilgilendirme konusuna ve muhtemel maddi manevi tazminat taleplerinin ne olabileceğine katkıda bulunacak kapsamlı bilgiler verme yoluna gitti. Bu tür durumlarda yanlış tedavi ve bilgilendirme eksikliğiyle ilgili (hasta için ücretsiz) rapor yazılması amacıyla Sağlık Sigortası Tıbbi Servisi (Medizinische Dienst der Krankenversicherung MDK) giderek daha fazla devreye sokuluyor. Sağlık sigortaları bugüne kadarki düzenlemelere göre size destek vermeye mecbur olmasa da, bu tür bir desteğin verilmesi konusunda ısrarlı olun. Size destek olmaya yanaşmaması halinde gerekirse sigortanızı değiştirin.

3. Taleplerinizi nasıl kabul ettirebilirsiniz?

Uzlaşma yoluna gitmek

Mahkemeye başvurmadan önce doktorla veya hastanenin bağlı olduğu kuruluşla veyahut zorunlu sağlık sigortasıyla *mahkeme dışı* yöntemle anlaşmaya çalışmanız gerekmektedir. Bazı eyaletlerde tarafların anlaşması konusunda devreye giren bir "uzlaşma masası" (Gütestelle) vardır, eğer yoksa sizin avukatınız anlaşma için bir teklif getirebilir. Dava açılmadan sorunun çözülmesi için uzlaşma çabası sonuç vermezse, son uzlaşma denemesi birinci duruşmada mahkeme huzurunda yapılır.

En iyi yol, yanlış tedavi konusunda şüphelenizi ilgili doktora veya hastanenin bağlı olduğu kuruluşla *yazılı olarak* yöneltmeniz ve meslek risklerine karşı doktoru sigortalayan kuruluşun (Berufshaftpflichtversicherung) öğrenmenizdir. Muhatabınız bu bilgiyi size vermek istemezse görüşmeleri yine de önce sadece kendisiyle sürdürün.

Doktorun, hastanenin bağlı olduğu kuruluşun veya zorunlu sağlık sigortasının size kulak vermesini sağlamak için doktor hatasını ve buradan doğacak talebinizi iyi bir şekilde ortaya koymanız ve belgelemeniz gerekir (Yukarıya bakınız: İspat Yükümlülüğü). Sigorta sizin tazminat talebinizi yerinde bulursa genellikle işbirliği teklifinde bulunur ve masrafı kendisine ait olmak üzere durumu raporlandırma yoluna gider. Normalde sigorta ve hasta, rapor talebini birlikte oluşturur ve bilirkişiyi karşılıklı danışmayla seçer.

Talebinizle ilgi zaman aşımı süresi, muhtemelen talebinizi karşılaması gereken tarafla sizin aranızdaki görüşmeler sırasında durdurulur (beklemeye alınır) (Yukarıya bakınız: Zaman Aşımı).

Önemli not: *Görüşmelerin, tedavide rol almış tüm tarafların katılımıyla sürdürülmesi gerekir. Diyelim ki görüşmelerin sonunda hatanın sorumlusunun operatör değil de anesteziist olduğu ortaya çıkarsa, bu kişi (anesteziist) o ana kadar kişi görüşmelerin dışında kaldığı için talep hakkınızın geçerlilik süresi bitmiş olabilir. Bu nedenle görüşmelerde tarafların kimler olacağı konusu titizlikle belirlenmelidir. Görüşmelerin devam etmemesi durumunda, zaman aşımı süresini tekrar durdurmak için zaman geçirmeden dava açma yoluna gidilmelidir.*

Karmaşık durumlarda, özellikle mesela sürekli hasarlar varsa veya olacağı görülüyorsa, sigortanızdan sizin talebinizi ilk adım olarak ilkece kabul etmesini isteyin. Bu durumda bir yanlış tedavinin söz konusu olduğu ve sigortanın sonuçta size bir tazminat ödeyeceği netleştirilmiş olur. İkinci adım olarak yapılacak şey (artık sadece) tazminatın *miktarının* belirlenmesidir. Talebinizin ilkece kabul edilmesi zaman aşımı süresinin tekrar sıfırdan başlamasını sağlar.

Sigortalar talebinizi ilkece kabul ettiklerinde genellikle kendilerine göre uygun düşecek bir tazminat öderler; buna ek olarak avukatlık masraflarını da üstlenmeleri gerekir. Bu nedenle avukatlık masraflarının miktarı konusunda görüşmeleri hasta hakları konusunda deneyimli bir avukata bırakın.

Mahkeme dışı yollarda görüşmeler genellikle karşılıklı tekliflerin orta yolunun bulunmasıyla tamamlanır. Gerçi taraflar kendi pozisyonlarında ısrar ederler, ama sonunda bir şekilde uzlaşma yoluna girerler ve orta bir yerde buluşurlar, böylece kimse kaybeden durumuna düşmez. Bazı durumlarda, gerçek hasarın düzeyi, uzlaşma anında henüz tam belli olmamıştır. Bu nedenle uzlaşmaya varırken, o an için belli olmayan hasarlar için, uzlaşmaya *ileride ortaya çıkması mümkün* ek taleplerin de dahil edilmesine dikkat edin!

Tabip odalarının bilirkişi komisyonları ve hakem kurulları

Karşı taraflarla doğrudan görüşmeler sonuç vermezse yetkili kuruluşların hakemliğine başvurulabilir. Yanlış tedavi şüphesi durumunda konuyu tıbbi olarak rapor etmek üzere eyalet tabip odalarının görevlendirdiği "bilirkişi komisyonları" (Gutachterkommissionen) ve "hakem kurulları" (Schlichtungsstellen) vardır; bu birimler kısmen doktorların zorunlu sigortaları tarafından finanse edilirler. Hakemliğe başvurmanız, bilirkişi raporu da dahil olmak üzere sizin için ücretsizdir. Eğer siz kendiniz avukat görüşüne başvurursanız veya sizi bir avukatın temsil etmesini isterseniz avukatın ve hukuk danışmanının ücretini kendiniz ödersiniz. Hakemlik işleminin esasını, hasta belgelerinin incelenerek tıbbi rapor yazılması oluşturur. İlgili doktor hangi tabip odasına üyeyse, o odanın bilirkişi komisyonu ve hakem kurulu yetkili birimdir. Farklı eyaletlerdeki komisyonların ve kurulların yerel farklarını burada ele alamıyoruz. İşlemin biçimine ilişkin buradaki açıklamalarımız hepsi için geçerli ortak ilkelere:

- ◆ Bilirkişi komisyonları ve hakem kurulları'nın üyeleri farklı mesleklerden olabilir, ama genellikle hukukçular ve tıpçılardan oluşur.
- ◆ İşlemin başlatılması için gerekli dilekçe, yanlış tedavi yapıldığı iddiasında bulunan hasta tarafından veya kendisine böyle bir suçlama yöneltilen doktor veya hastane tarafından verilebilir.
- ◆ Hakemlik işlemi isteğe bağlıdır. Bu nedenle ancak iddia taraflarının onayıyla yürütülebilir. Burada taraflar, sizi tedavi eden doktor veya hastane, ya da onların zorunlu sigortaları veya onları finanse eden kurumlardır (eyalet, il yönetimi, belediye v.s.).
- ◆ Taraflar isterlerse kendileri adına temsilci atayabilirler, örneğin avukat tutarak veya hasta masasına başvurarak (Patientenstelle).
- ◆ Konunun ele alınması için aynı konuda daha önce bir ceza veya hukuk mahkemesinde dava açılmış veya karara bağlanmış olmaması gerekir.
- ◆ İddia edilen yanlış tedavi olayının genelde beş yıldan eski olmaması gerekir.
- ◆ Zaman aşımı süresi, işlem süresince durdurulur (beklemeye alınır) ve işlemin kesintiye uğramasından veya bitmesinden altı ay sonra tekrar işleme başlar.
- ◆ Bilirkişi komisyonlarının ve hakem kurullarının kararları bağlayıcı değildir, sadece tavsiye kararı niteliğindedir; ama yine de daha sonraki bir dava için büyük önemi olabilir!

Hastane ya da doktor yanlış tedavi uygularsa – Ne yapmalı?

- ◆ Hakemlik işleminde muhtemel bir maddi ve manevi tazminatın miktarı belirlenmez; bu konuda karşı tarafla uzlaşmanız veya mahkeme yoluna başvurmanız gerekir.
- ◆ Çoğu bilirkişi komisyonunda ve hakem kurulunda, hastanın yetersiz bilgilendirilmesi ve belgeleme eksikliği hususları incelemeye dahil edilmez ve ispat yükümlülüğünü kolaylaştırma yoluna gidilmez.
- ◆ Hakemlik işleminde bir yanlış tedavi durumu belirlenmiş olmasa da mahkemeye başvurma yolu açıktır. Belki de mahkemenin atayacağı bilirkişi hakem kurulunun vardığından başka bir sonuca varabilir.

Kuzey Almaya Tabip Odaları Zorunlu Doktor Sigortasına Bağlı Hakem Komisyonu

(Hamburg, Schleswig-Holstein, Niedersachsen, Bremen, Mecklenburg-Vorpommern, Brandenburg, Berlin, Sachsen-Anhalt ve Thüringen eyaletleri için yetkili kurul)

*Hans-Böckler-Allee 3
30173 Hannover*

Diğer eyaletlerin bilirkişi komisyonlarının ve hakem kurullarının adreslerini Federal Tabipler Odası'nın (Bundesärztekammer) internet sayfasında (www.baek.de) Hasta bilgilendirme/Yanlış Tedavi başlığı altında (Patienteninformationen / Behandlungsfehler) bulabilirsiniz.

Hukuk mahkemesinde dava

Maddi ve manevi tazminat talebinizi, bir bilirkişi komisyonu ve hakem kurulu aracılığıyla mahkeme dışı yola başvurarak elde etmek yerine (ama bu yola başvurduktan sonra da) mahkeme yoluna başvurarak da uygulamaya sokabilirsiniz. Tazminat miktarı (bu miktar maddi ve manevi tazminat olarak sizin karşı taraftan talep ettiğiniz rakamdır) 5.000 € ve altındaysa davaya bakmaya bir alt mahkeme olan *Amtsgericht*, daha yüksek rakamlarda bir üst mahkeme olan *Landgericht* yetkilidir. Davaya bakmaya yetkili mahkeme, suçlanan doktorun veya hastanenin bağlı olduğu kuruluşun bağlı olduğu ilçenin (Bezirk) mahkemesidir. Alt mahkeme *Amtsgericht*'in kararlarını *Landgericht*'te temyize götürebilirsiniz (verilen karar üst mahkemenin gözden geçirmesini isteyebilirsiniz).

Landgericht'te sizi bir avukatın temsil etmesi şarttır. Ama *Amtsgericht*'te de, hukuki konuda kendinizi yeterli ve güvende görmüyorsanız avukat tutmanız doğru olur.

Ortada bir yanlış tedavi olduğunu ve bedensel hasarın bu yanlış tedaviye bağlı oluştuğunu ispat etmesi gereken taraf genelde sizsiniz. Sizin veya suçlanan doktorun elindeki (henüz dava açılmadan önce alınmış) özel bilirkişi raporları davada ancak dayanak olabilir, kesin delil sayılmaz. Bu tür raporların esas yararı, davanın nasıl sonuçlanabileceği konusunda iyi kötü bir tahmin yapmayı sağlamasıdır. Mahkeme her halukarda bir bilirkişi atayacaktır ve tereddüt durumunda kararını bu bilirkişinin raporuna dayandıracaktır. Ama eğer siz mahkeme öncesinde kendi girişiminizle delil tespit yoluna gittiyseniz ("*Selbstständiges Beweisverfahren*" denen durum) oradaki rapor da daha sonraki hukuk mahkemesi için bağlayıcıdır.

Bilirkişi komisyonları ve hakem kurullarının kararları sizin lehinize sonuçlansa bile birçok durumda yine de mahkeme yoluna başvurmanız gerekebilir, çünkü doktorun veya hastanenin sigortası varılan sonucu kabul etmek ve buna bağlı doğacak maddi tazminat talebini karşılamak istemeyebilir veya çok düşük bir manevi tazminat teklifinde bulunabilir.

Hukuk mahkemesinin masrafları

Genelde tüm mahkeme masrafları, davayı kaybeden tarafa yüklenir. İki tarafın avukatlarının ücretleri de dava konusu parasal meblağın yüksekliğine göre değişir. Talep edilen miktar yüksekse ücretler de yüksektir. Tanıklara ve bilirkişilere ödenecek ücretler ve huzur hakkı da dava masrafları içinde yer alır.

Eğer taraflar arası bir uzlaşmaya gidilirse herkes kendi masrafını karşılar ve dava masrafları ikiye bölünür. Eğer dava kısmen sizin lehinize kısmen de aleyhinize sonuçlanırsa genel dava masrafları da orantılı olarak paylaşılır. Dava temyize (üst mahkemeye) götürüldüğünde masraflar genelde daha yüksektir. Yukarıda belirtilen masraflar dışında yol ve tekrar bilirkişi masrafları eklenebilir, ayrıca eğer mahkeme işlemleri dışında bir avukat tuttuysanız harçların bir kısmını sizin ödemeniz gerekir. Sizin hukuk sigortanız (Rechtsschutzversicherung) masrafları ancak *daha önceden* bu konuda onay verilmişse üstlenir. Kendi girişiminizle delil tespit yoluna gittiyseniz (selbstständiges Beweisverfahren) o zaman da aynı şey geçerlidir ve ardından bir dava açılıp açılmaması durumu etkilemez.

Örnek: Diyelim ki 1.200 € miktarında bir talebiniz var; ilk mahkemede iki taraf için de en azından iki buçuk kat avukatlık harcı ve duruma göre uzlaştırma için de bir kat harç ödenir. Her harç birimi bu durumda 85 €'dur; buna genel masraflar ve KDV eklenir. Mahkeme her biri 55 € tutan üç kat harç ister. Davayı tamamen kaybederseniz kendi avukatınıza, karşı tarafın avukatına ve mahkemeye toplam 704,40 € ödemeniz gerekir. Talep 5.000 € seviyesindeyse avukatlık harcı birimi her avukat için 301 €'ya çıkar, mahkeme harcı birimi de 121 €'ya. Kaybederseniz bu durumda avukatlara ve mahkemeye 2.155,20 € ödemek zorundasınız.

Dava masrafları yardımı

Eğer gelirin azsa ve davayı kazanma şansınız yüksek görünüyorsa, dava masrafları yardımı (Prozesskostenhilfe) alma imkanınız var; başvuruyu hem "kişisel delil tespit yolu" (bakınız bir sonraki bölüm) için, hem de asıl dava süreci için yapabilirsiniz. Dilekçeyi siz veya sizin adınıza avukatınız yetkili mahkemeye verebilir. Dilekçeye ek olarak ekonomik durumunuzla ilgili kişisel bir beyanda bulunmanız ve ilgili belgeleri vermeniz gerekir. Bundan sonra dava masrafları yardımı mı alacağınıza, yoksa sadece ödeme kolaylığı tanınıp masrafların sizden taksitler halinde mi talep edileceğine karar verilecektir.

Dava masrafları yardımı verilmeden önce mahkeme, taleple ilgili başarı şansını gerçek ve hukuki koşullara bakarak değerlendirir. Başarısız olacağı baştan belli olan bir davada masraf yardımı onaylanmaz. Bilmeniz gereken bir diğer nokta, dava masrafları yardımı, mahkeme masraflarını, bilirkişi ve sizin avukatınızın ücretini

Hamburg'un ilçelerindeki (Bezirk) alt mahkemeler (Amtsgericht)

Ana merkez + Mitte:

Sievekingplatz 1
(Ziviljustizgebäude), 20355 Hamburg

☎ (040) 42843-0 (Santral),

☎ (040) 42843-4318/-4319

Altona: Max-Brauer-Allee 91,
22765 Hamburg

☎ (040) 42811-01,

☎ (040) 42811-1728

Barmbek: Spohrstraße 6,
22083 Hamburg

☎ (040) 42863-0

Bergedorf: Ernst-Mantius-Str. 8,
21029 Hamburg

oder: Postfach 800240,

21002 Hamburg

☎ (040) 42891-0

Blankenese: Dormienstraße 7,
22587 Hamburg

oder: Postfach 550120,

22561 Hamburg

☎ 040 / 42811-01

Harburg: Buxtehuder Straße 9,
21073 Hamburg

oder: Postfach 900161,

21041 Hamburg

St. Georg: Haus der Gerichte,
Lübeckertordamm 4, 20099 Hamburg

oder: Postfach 100321,

20002 Hamburg

Wandsbek: Schädlerstraße 28,
22041 Hamburg

☎ (040) 42881-0,

☎ (040) 42881-2942

Landgericht Hamburg (Hamburg üst mahkemesi)m Sievekingplatz 1
(Ziviljustizgebäude), 20355 Hamburg

☎ (040) 42843-0,

☎ (040) 42843-4318/-4319

Hastane ya da doktor yanlış tedavi uygularsa – Ne yapmalı?

kapsayabilir, ama karşı tarafın avukatının ücretini kapsamaz. Davayı sonunda herşeye rağmen kaybedecek olursanız, masraf yardımı almış olmanız bile, karşı tarafın avukatının ücretini tamamen sizin ödemeniz gerekir.

Doktorla, hastaneyle veya meslek riski zorunlu sigortasıyla yapılan doğrudan görüşmeler sonuç vermezse, konunun nasıl devam edeceğine karar verme ihtiyacı doğar. Yukarıda anlatılan yollardan her birinin avantajları ve dezavantajları var. Avukatınızla ve hasta danışma masasıyla yapacağınız görüşmede, hangi yolun sizin durumunuzda en iyisi olduğunu belirlemeniz gerekir.

Kişisel delil tespit yolu

Çektiğiniz ağrılardan dolayı veya yeni bir tedaviye ihtiyaç duyduğunuz için dava açılmasını veya mahkemenin atadığı bilirkişinin raporunu bekleyecek durumda değilseniz, tedavinizin devamından önce durumunuzu, mahkemenin de tanıyacağı bir bilirkişi raporuyla tespit ettirmelisiniz. Bu amaçla Amtsgericht'te (daha dava dilekçesini vermeden önce) delil tespiti talebinde bulunabilirsiniz. Delilleri kişisel kararınızla tespit yolu, hukuk mahkemesi işlemlerini bir bakıma öne almış olur. Zaman aşımı süresi verdiğiniz dilekçeyle birlikte askıya alınır.

Bu yöntem iki taraf için de zaman ve para tasarrufu sağlayabilir, çünkü dava açmaktan daha az masraflıdır. Ayrıca çoğu durumda bu işlemten sonra "gerçek bir dava" açılması yoluna gidilmediği bilinmektedir:

- ◆ Eğer mahkemenin atadığı bilirkişi sizin talepleriniz doğrultusunda rapor vermezse, daha sonraki bir davada kazanma şansınızın az olduğunu da anlarsınız. Bu durumda bir de dava açmak anlamsız olur, çünkü talep için gerekli koşulların var olduğunu şu anda bile kanıtlayamıyor durumdasınızdır. Taleplerinizde daha fazla ısrar etmezseniz boşuna zaman, para ve emek harcamaktan kurtulursunuz.
- ◆ Öte yandan eğer yanlış tedaviye delil oluşturacak bir bilirkişi görüşü elde etmişseniz, bu durumda dava açılmasını göze almak, karşı taraf için maddi açıdan mantıklı değildir.

Hangisi uygun yol: Hakem kuruluna mı, mahkemeye başvuru mu?

Bir bilirkişi komisyonuna veya hakem kuruluna başvurmanın birçok bakımdan dezavantajı vardır; avantaj olarak ise tek pratik neden gösterilebilir.

Avantaj: Şüphelenilen yanlış tedaviyle ilgili olarak, ücret ödemeyeceğiniz bir tıbbi bilirkişi raporu elde etmiş olursunuz.

Dezavantajları:

- *Bilirkişi komisyonları, kurumsal ve personel bakımından parasal yönden tabip odalarına ve doktorların zorunlu sigortalarına bağımlıdır ve bu nedenle tarafsız olmayabilirler.*
- *Bu komisyonların üyeleri arasında, istisnalar hariç hastaların veya sağlık sigortalarının temsilcileri bulunmaz.*
- *İşlem sadece yazılı sürdürülür, konu genelde tanıklar ve tarafların katılacağı sözlü bir görüşmeyle ele alınmaz.*
- *Genellikle belgelerin durumuna göre karar verilir, hastanın muayenesi, istisnalar dışında öngörülmez.*
- *Hastanın ispat yükümlülüğünü kolaylaştırma veya tersini ispat yükümlülüğü yoluna (hastayı yetersiz bilgilendirme veya belgeleme eksikleri gibi durumlar söz konusu olsa bile) hemen hemen hiç gidilmez.*
- *Bilirkişi komisyonlarının ve hakem kurullarının yaptırım gücü yoktur, örneğin hasta kayıtlarının gönderilmesini zorunlu tutamazlar.*
- *Bilirkişi komisyonları ve hakem kurulları, hukuk mahkemelerinden farklı olarak hukuki hüküm veremezler ve tarafların durumu farklı sergilemeleri halinde kimi daha fazla inandırıcı buldukları yönünde bir karar veremezler. Konu tartışmalı olabilir, hatta sadece bir konunun tıbbi açıdan değerlendirmesi değil, o konunun kendisi bile tartışmalı olabilir; özellikle de böyle durumlarda hakemlik yoluna gidilmesi anlamlı değildir. Şöyle örnekleyelim: Sorun hastaya bir iğnenin yapılmasının doğru olup olmadığından ibaret değilse, o iğnenin yapılıp yapılmadığı bile tartışma konusuysa hakemliğe başvuru, hastayı memnun edecek bir sonucu genelde vermeyecektir.*
- *Buna karşılık bir hukuk mahkemesi davası, konunun mahkeme tarafından etraflıca incelenmesine imkan verir. Ama tabii hukuk mahkemesinde her zaman dava masraflarını yüklenme riski vardır.*

4. Doktora karşı önlemler

Ceza hukuku

Ceza mahkemesinde görülecek bir davanın esas konusu, mahkemenin isminden de anlaşılacağı üzere doktorun devlet kurumları tarafından cezalandırılmasıdır. Bu davada hastanın yanlış tedavi suçlamasını kendisinin kanıtlaması gerekmez. Ceza mahkemesine verilecek bir dilekçe üzerine, görevi gereği savcılık konuyu devralır ve gerekli incelemeleri yapar. Burada savcılığın elinde geniş imkanlar vardır: Tanıkları dinler, tıbbi bilirkişi raporu yazılmasını sağlar ve gerek gördüğünde belgelere (mesela tedaviyle ilgili kayıtlara veya doktorun kendi zorunlu sigortasına karşı verdiği beyana) el koyar. Hukuk mahkemesinden farklı olarak burada siz davanın taraflarından biri değilsiniz. Ama eğer savcılık dava açmaya gerek görürse ve esas dava görülmeye başlanırsa siz tanık olarak mahkemeye çağırılabilirsiniz. Ayrıca davaya “müdahil” olarak (mağdur şikayetçi olarak) katılabilirsiniz. Bu sıfat sizin davanın seyrine etki etmenize imkan tanır.

Eğer dava konusu sağlık sisteminin genel bir sorunuyla ilgiliyse o zaman konu basının ilgisini çekmeye yeter ve konu kamuoyuna mal olacağı için ortaya çıkacak değerlendirme, eleştiriler, hatta şartlardaki değişiklikler, davanın sonuçlanmasından önce konuyla ilgili olumlu gelişmelere yol açabilir.

Ceza mahkemesinin konusu mağdurun maddi ve manevi tazminat elde etmesi değildir. Ama eğer mahkeme kararı ortaya çıkıp yürürlüğe girmişse, bu sonuç hukuk mahkemesinde takip edilecek bir tazminat davası için de bir tür ön karar etkisi yapar. Ceza davası, suçlanan tarafın belli sorumlulukları ve talimatları yerine getirmesi kaydıyla düşürüldüğü zaman da (davanın görülmesine son verilmesi durumu) aynı şey geçerlidir.

Ama birçok olayda iş bu noktalara kadar gelmez (bu durumlarda kullanılan ifade “davalının suçunun sabit olmaması” şeklindedir). Çok az durumda doktorların ceza alması, birçok mağdurun gözünde bir haksızlıktır, çünkü ceza mahkemesine başvururken adaletin yerini bulacağı umudunu taşımışlardır. Ama davanın düşürülmesinin birçok durumda nedeni, burada hukuk davalarındakinden farklı kuralların geçerli olmasıdır. Elbette hukuk sistemimiz bir doktorun tedavi sırasında hata yapmasına göz yummaz. Ama çok az durumda bu hataların bedeli para, hatta hapis cezası olacaktır. Belki ancak ilgili doktor bu tür hataları sistemli bir şekilde veya özellikle suçlu duruma düşerek yapıyorsa veya çok vahim bir hataya yol açmışsa söz konusu olabilir. Tabii eğer hata, deneyim yetersizliği veya beceriksizlik yüzünden yapılmışsa, hastayı mağdur eden taraf tazminat ödemek durumundadır, ama ceza mahkemelik bir durum yoktur. İleke olarak doktorların hastaların iyileşmesi için hizmet etmeye çalıştıkları düşüncesi geçerlidir. Bu nedenle ceza almaları oldukça az durumda söz konusu olur.

Örnekler: Hamburg son 20 yılda birçok tıbbi skandal yaşadı. İki başhekimin yanlış tedavileri ve hatalar dizisinden dolayı Hamburg yönetimi, doktorların sigortalarıyla birlikte mağdur hastalara 40 milyon Euro'dan fazla maddi ve manevi tazminat ödemek zorunda kaldı. Ama iki doktor sadece birer vakadan dolayı ceza mahkemesinden mahkumiyet aldılar ve verilen ceza iki doktor için de düşüktü (5.000 €'dan az – ikinci bir davada ise, aradan geçen 12 yıllık süreye rağmen yürürlüğe girmiş bir karar hala yok).

Konu hesap hatalarıyla ilgili olunca durum değişir. Eğer savcılık bir kerelik bir "hesap hatası" yapılmadığını, bir hesap hilesinin söz konusu olduğunu ve doktorun hastasına veya sağlık sigortalarına maddi zarar verme kastıyla hareket ettiğini belirlerse doktor hakkında ceza davası açılır.

Düşürülen bir ceza davası, belli durumlarda hastanın açacağı hukuk davası üzerinde olumsuz etki yapabilir. Ceza mahkemesinin dosyaları hukuk davasında da dikkate alınabilir ve orada bilirkişilik yapan aynı uzmandan rapor istenebilir.

Ceza ve hukuk davalarını aynı zamanda başlatmanın fazla bir yararı olmaz. Böyle bir durumda ya hukuk mahkemesi ceza davasının sonucunu dikkate almak üzere davayı askıya alır, ya da ceza mahkemesi, hukuk davasına masrafsız bir bilirkişi raporu sunmamak için davaya ara verir. Böylece yıllar geçebilir. Alt düzey mahkemelerde bile bir davanın beş yıl sürmesi az rastlanmış bir durum değildir. Ardından yine yıllar alabilecek bir temyiz davası, hukuk mahkemesindeki dava ve son olarak da tazminatla ilgili işlem gündeme gelebilir.

Eğer bir bedensel yaralama nedeniyle şikayette bulunacaksanız ya polise ya da doğrudan savcılığa gidin. Dilekçe verme süresi üç aydır, sürenin başlama tarihi sizin olayı ve faili öğrendiğiniz günden itibaren başlar. Eğer dilekçe hakkı, yaralananın ölümü üzerine yakınlarına geçmişse, dilekçe süresi, ölüm olayından sonra en erken üç, en fazla altı ay içinde sona erer.

Meslek hukuku

Hukuk ve ceza davalarına paralel olarak doktorların meslek organizasyonları disiplin soruşturması açabilir. Disiplin soruşturmasının sizin açınızdan özelliği ceza davasındakine benzer. Yani siz burada bilgi verici durumda olursunuz, en fazla tanık olarak dinlenirsiniz, dolayısıyla disiplin soruşturması üzerinde yönlendirici bir etkiniz olmaz. Belgeleri görme hakkınız da yoktur ve soruşturmanın sonucu da genellikle size bildirilmez.

Meslek mahkemesinin amacı sizin haklarınızı korumak değil, mesleğin saygınlığını korumaktır. Doktor tarafından yapılan her hata, size (ve sağlığınıza) zarar vermiş olsun olmasın meslek sorumluluklarına aykırı düşmek anlamına gelir.

Eğer doktorunuzun görevine uygun davranmadığı kanıyorsanız (örneğin yanlış tedavi uyguladığı, sır saklama ilkesine uymadığı veya hatalı hesap çıkardığı) yetkili tabip odasına başvurun. Tabip odası doğrudan kendisi soruşturma yoluna gidebilir veya konuyu meslek

Hastane ya da doktor yanlış tedavi uygularsa – Ne yapmalı?

mahkemesine iletebilir. Doktora karşı başvurulabilecek yaptırımlar şunlardır: Kınama, uyarı, para cezası, en kötü durumda meslek ahlakına aykırı hareket edildiğinin tespiti ve son olarak da meslekten men.

*Bu bilgilendirme kılavuzu **almanca** ve **rusça** dillerinde de mevcuttur.*

Hamburgische Arbeitsgemeinschaft
für Gesundheitsförderung e.V.

Die Übersetzungen wurden finanziert mit Unterstützung der Hamburgischen Arbeitsgemeinschaft für Gesundheitsförderung (HAG), Repsoldstr. 4, 20097 Hamburg, Tel. (040) 6322220, Fax (040) 6325848, eMail: buero@hag-gesundheit.de, www.hag-gesundheit.de

Für die Übersetzungen sorgte das Ethnomedizinische Zentrum Hannover, Königstraße 6, 30175 Hannover, Tel.: 0511/168410-20, Fax: 0511/457215, eMail: ethno@onlinehome.de, www.ethno-medizinisches-zentrum.de

Fiyat (Preis):

2,50 €

Impressum

2. Auflage, September 2006

© Verbraucherzentrale Hamburg
Kirchenallee 22, 20099 Hamburg
Tel. 040/24832-0
Internet: www.vzhh.de
eMail: info@vzhh.de

Patientenberatung:

telefonisch: (040) 24832-230
(Mo-Fr 10-13, Mi 17-19)
persönlich: nach Vereinbarung
eMail: patientenschutz@vzhh.de

Die Arbeit der Patientenberatung der Verbraucherzentrale wird unterstützt aus Mitteln der Freien und Hansestadt Hamburg, Behörde für Soziales, Familie, Gesundheit und Verbraucherschutz.